

[Thomsen.]

at i disse Tider — og de er jo ikke nu synderligt bedre end under Krigen — stilles der store Krav til vore Biblioteker. Bogprisen — altsaa Prisen for en Bog købt og indbundet — var før Krigen gennemsnitlig 6 Kr., men i 1942 maatte vi budgettere med en Bogpris paa mindst 12 Kr. Dertil kommer, at Brugen af vore Biblioteks-bøger var steget med indtil 40 pCt. Det Materiale, vi fik, var endda daarligt, saa vor Økonomi var næsten ødelagt. Saa ogsaa af den Grund maatte Bibliotekerne tage det Standpunkt, at det var umuligt for dem at udrede det, som Tilskuddet til Forfatterne vilde koste. Og saa var der kun den tredie Mulighed tilbage, at Staten betalte, og da det Forslag kom frem, blev det fra alle Sider lykkeligvis modtaget med baade Glæde og Tak.

Ud fra disse Betragtninger vil jeg, som sagt, paa mit Partis Vegne med Glæde anbefale Lovforslaget til hurtig og velvillig Behandling og Vedtagelse her i det høje Ting.

S. C. Nørgaard: Det Lovforslag, vi her behandler, har først og fremmest til Hensigt at skaffe Forfatterne en vis Godtgørelse for Benyttelsen af dem af deres Bøger, som bliver udlaant gennem Bibliotekerne. Vi er alle enige om, at det er et i og for sig berettiget Krav der her imødekommes, og Uenighed er da ogsaa tidligere først fremkommet, naar det Spørgsmaal blev rejst, hvem der skulde udrede den Betaling, som Forfatterne skulde have.

Man har tidligere, som det allerede er nævnt, foreslaaet at skaffe Midlerne til Veje, enten ved Erlæggelse af en mindre Afgift for Bogudlaanet i hvert enkelt Tilfælde eller ved en fast aarlig Afgift for Laan af Bøger paa Bibliotekerne. Begge Veje har vist sig at være ufarbare, fordi det vilde volde særdeles stort Besvær at administrere en saadan Ordning med Betaling for hver enkelt Bog, og gratis Afbenyttelse af Bibliotekerne har man jo heller ikke gerne villet bort fra. Jeg maa nu sige, at jeg for mit Vedkommende havde ikke haft saa overordentlig meget imod, om der skulde ydes et mindre Tilskud af dem, der laaner; men mange af dem, der har med Biblioteksarbejde at gøre, hævder, at det vilde være en væsentlig Hindring, da en Del af dem, der netop trænger allermost til at besøge Bibliotekerne og faa en vis Viden derfra, i saa Fald vilde holde sig borte. Og hvis det er Tilfældet, saa maa jeg sige, at den Vej, der er fundet her, vel nok er den eneste farbare.

For nogle Aar siden blev der gjort Forsøg paa at fremskaffe Midler til Dannelsen af en Fond til Støtte for Forfatterne ved at faa Bibliotekerne og Forlagene til hver især at yde Bidrag, maaske i Forbindelse med et Statstilskud. Heller ikke den Vej var dengang farbar. Det maa vist siges, at som Forholdene ligger i Øjeblikket, er der ingen anden Mulighed for Spørgsmaalets Løsning end den, den højtærede Undervisningsminister nu har anvist; og da vi erkender, det bør løses, er jeg den højtærede Minister taknemmelig for Fremsættelsen af Lovforslaget, saaledes som det nu foreligger.

Under Behandlingen af Lovforslaget i Folketinget er der indsat et Par Ændringer, men jeg kan ikke se anderledes paa det, end at disse i og for sig er Forbedringer. Det er rimeligt, at Enker efter de afdøde Forfattere oppebærer Vederlag for Udlaan af deres afdøde Mænds Værker; dette er efter min Mening en Forbedring. Det er ligeledes en god Ændring, at alle Bestemmelser om statsunderstøttede Biblioteker skal samles i een Lovbekendtgørelse, saaledes at man paa den Maade let kan finde, hvad man har Brug for.

Ud fra disse Betragtninger skal jeg paa mit Partis Vegne anbefale, at Lovforslaget nyder hurtig Fremme i det høje Ting.

Bonnichsen: Som allerede den højtærede Undervisningsminister sagde, falder dette Lovforslag saa at sige i to Afsnit. Det første Afsnit omfatter § 1, Stk. 1 og Stk. 2 a, og er en Lovfæstelse af Forhold, som allerede har været Praksis i en Række Aar. Det nye er dette, at Forfatterne skal have en meget nødtørfvig Understøttelse. Det er i Virkeligheden et kulturelt Fremstød, man herved foretager, for naar man taler om et Folks Kultur, og hvem der særlig bidrager til at bære denne Kultur og giver Udtryk for den, saa er det i høj Grad Landets Forfattere. Det er saa betegnende i disse Tider, naar der tales om det tyske Folk og hævdes, at det er et Folk ganske uden Kultur, og man saa til dets Forsvar faar stukket Goethe og Schiller ud — Schiller, der døde 1805, og Goethe, der døde 1832, altsaa saa sent som i Frederik den VI's Dage. Disse to Mænd er praktisk talt de eneste, man kan anføre som Forsvar og Bevis for, at det tyske Folk dog paa en vis Tid har haft en Kultur. Hvis vi vil tage vort eget Folk og se, hvem der egentlig bærer dets Navn ud omkring i Verden, hvem er det saa, der kendes mere end nogen anden? Det er altid H. C. Andersen. Da jeg gik i Skole, lærte jeg, at der var to Danskere,